

Formacje

*ich funkcja w trendzie, modelowa struktura
oraz zasięgi ruchu po wybiciu*

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
Formacje kontynuacji.....	4
Prostokąt.....	4
Flaga.....	4
Chorągiewka.....	5
Trójkąt symetryczny.....	5
Trójkąt wznoszący (prostokątny).....	6
Trójkąt opadający.....	7
Klin korekcyjny.....	7
Formacje odwrócenia trendu wzrostowego.....	8
Formacja głowy i ramion.....	8
Kanał wznoszący.....	9
Klin kończący rosnący.....	9
Podwójny szczyt.....	10
Potrójny szczyt.....	11
Formacje odwrócenia trendu wzrostowego.....	11
Odwrócona formacja głowy i ramion.....	11
Kanał opadający.....	12
Klin kończący opadający.....	12
Podwójne dno.....	13
Potrójne dno.....	14

Niniejszy materiał stanowi uzupełnienie zagadnień zawartych w instrukcji programu Autochartist, a jego celem jest przekazanie dodatkowej wiedzy dotyczącej formacji - wiedzy na temat ich modelowego kształtu, modelowej, wewnętrznej struktury oraz zasięgów, których można wedle teorii spodziewać się po odpowiednich wybiciach. Tym samym wiedza zawarta w tym materiale może być dodatkowym filtrem, który pozwoli inwestorowi ocenić czy znaleziona przez program formacja jest nią w rzeczywistości, co naszym zdaniem powinno wpłynąć na poprawę efektywności - opartej na formacjach - strategii inwestycyjnej. Znajdujący się poniżej materiał jest kompendium wiedzy zawartej w najlepszych publikacjach dotyczących klasycznej analizy technicznej zweryfikowanej przez kilkunastoletnie doświadczenie autora zdobyte na różnych rynkach finansowych.

W publikacjach dotyczących klasycznej analizy technicznej spotkacie się Państwo bardzo często z pojęciem formacja. Formacja to nic innego jak konsolidacja posiadająca określony kształt, która jest wynikiem chwilowej równowagi na rynku, kiedy to siły popytu i podaży mniej więcej się wyrównały. Wybicie z formacji jest więc sygnałem, iż jedna ze stron zaczyna osiągać przewagę, co powinno przyczynić się do określonych reakcji innych uczestników rynku, którzy przyłączą się do tego trendu lub/i zamykać będą błędne, dotychczas utrzymywane pozycje. Kształt poszczególnych formacji może nam wskazać prawdopodobny kierunek i zasięg kolejnego ruchu. To z kolei może dać nam sporą przewagę nad inwestorami stosującymi tylko metody mechaniczne. Dla prawidłowego zidentyfikowania danej formacji niezbędna jest moim zdaniem wiedza na temat jej wewnętrznej struktury, gdyż np. nie każda opadająca, zwężająca się formacja jest klinem kończącym.

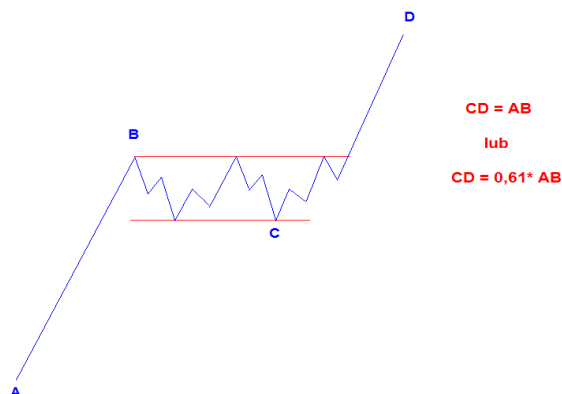
Formacje można podzielić na trzy grupy w zależności od ich funkcji w trendzie i prawdopodobieństwa kierunku wybicia. Te grupy to:

- Formacje kontynuacji – to takie formacje, które w większości przypadków są typowymi korektami i tym samym zapowiadają kontynuację poprzedzającego formację trendu
- Formacje odwrócenia – to formacje sygnalizujące wyczerpywanie się siły dotychczasowego trendu i tym samym ich pojawienie sugeruje zmianę kierunku budującego się przed taką formacją ruchu
- Formacje dwukierunkowe – ich pojawienie nie daje nam jednoznacznych wskazówek co do kierunku przyszłego trendu, co oznacza, iż szanse na wybicie z nich górą czy dołem niezależnie od trendu je poprzedzającego są podobne. Ten typ formacji nie jest wykrywany przez program Autochartist, wobec czego zostanie pominięty w niniejszym opracowaniu.

Formacje kontynuacji

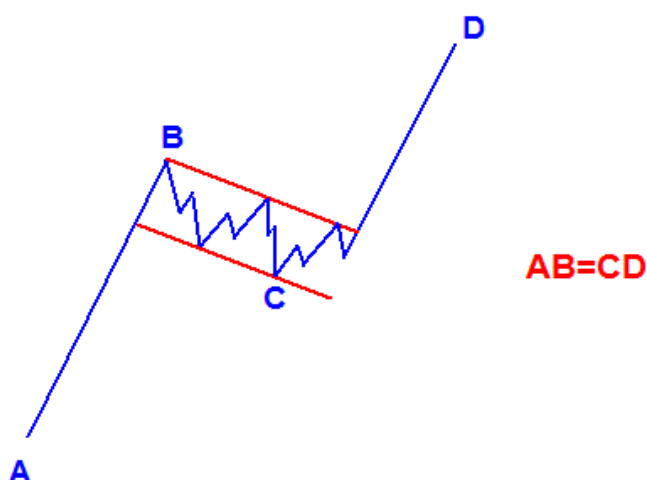
Program Autochartist identyfikuje następujące formacje kontynuacji:

- **Prostokąt (rectangle)**

- prostokąty są najczęściej dużymi formacjami, które wystąpić we wszystkich fazach trendu
- ich wewnętrzna struktura składa się z pięciu ruchów, z których wszystkie powinny być trójkami
- w zależności od położenia w trendzie modelowy zasięg ruchu po wybiciu jest równy ruchowi poprzedzającemu formację (głównie jeśli prostokąt występuje jako pierwsza korekta w nowym trendzie) lub jest równy 61 % ruchu poprzedzającego jeśli prostokąt jest kolejną formacją korekcyjną w obrębie danego trendu

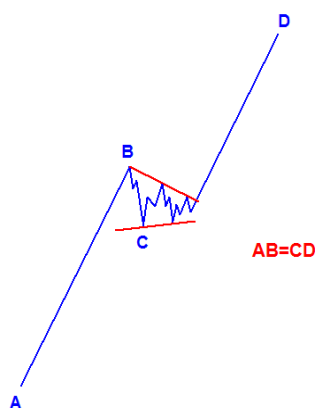
- **Flaga (flag)**

- flagi to najczęściej małe konsolidacje, które pojawiają się w czasie dynamicznych trendów

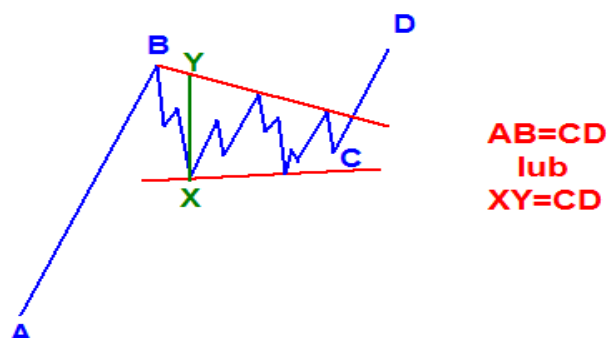
- podobnie jak prostokąty składają się z pięciu ruchów we wnętrzu formacji i każdy ruch powinien mieć strukturę trójkową
- mówi się, że flaga powiewa w połowie masztu, co oznacza, iż zasięg ruchu po wybiciu jest mniej więcej równy wielkości trendu, który ukształtował się przez ukształtowaniem tej formacji

- **Chorągiewka (pennant)**

- chorągiewki to lokalne konsolidacje kształtem przypominające małego trójkąta, które pojawiają się w czasie dynamicznych trendów
- we wnętrzu formacji powinno wystąpić pięć podfal, z których pierwsze cztery powinny posiadać strukturę trójkową
- modelowy zasięg ruchu po wybiciu z chorągiewki jest równy długości trendu, który ukształtował się przed ukształtowaniem tej formacji

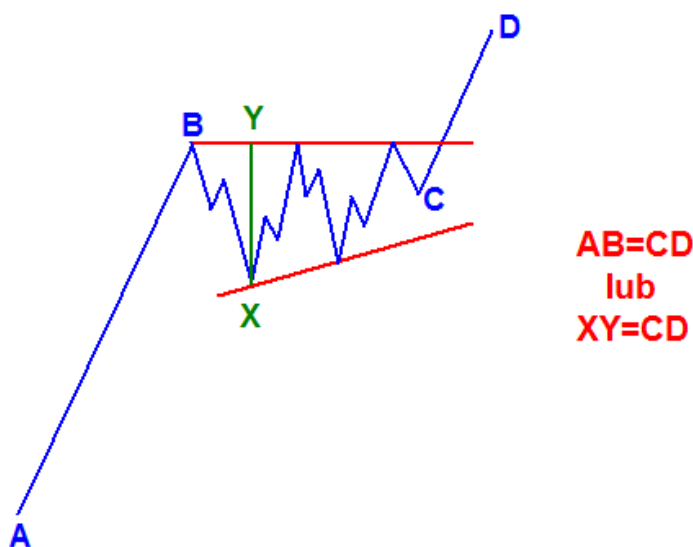
- **Trójkąt symetryczny (symmetrical triangle)**

- trójkąty, to najczęściej sporych rozmiarów formacje, które pojawiają się jako fala „b” w korektach „a-b-c” lub jako fala 4 w impulsach (Elliottowskich piątkach wzrostowych)

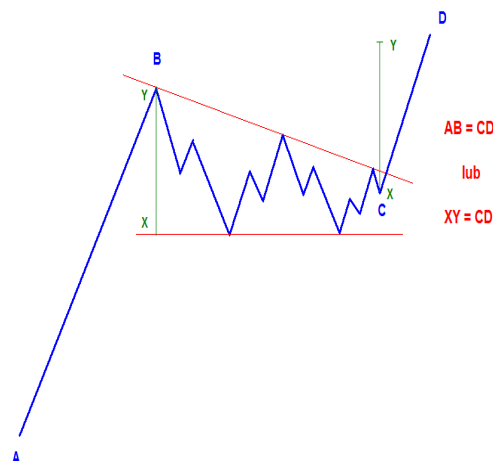
- we wnętrzu formacji powinno wystąpić pięć podfal, z których pierwsze cztery powinny posiadać strukturę trójkową
- w zależności od funkcji trójkąta w trendzie zasięg ruchu po wybiciu jest równy szerokości formacji odłożonej od miejsca wybicia (jeśli trójkąt jest falą czwartą w impulsie) lub dystansowi, który poprzedził ukształtowanie danej formacji w przypadku kiedy trójkąt jest falą „b” w korekcie „a-b-c”

- **Trójkąt wznoszący lub prostokątny (ascending triangle)**

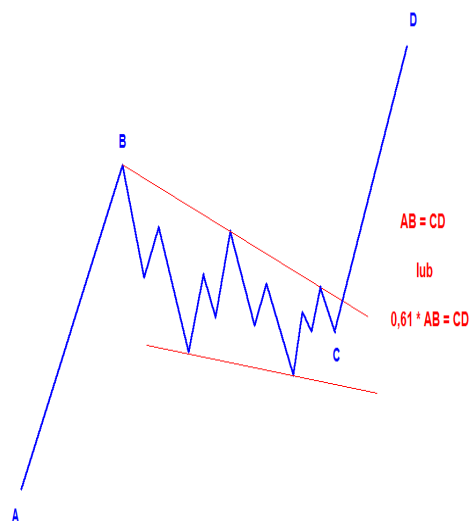
- trójkąty, to najczęściej sporych rozmiarów formacje, które pojawiają się jako fala „b” w korektach „a-b-c” lub jako fala 4 w impulsach (Elliottowskich piątkach wzrostowych)
- we wnętrzu formacji powinno wystąpić pięć podfal, z których pierwsze cztery powinny posiadać strukturę trójkową
- w zależności od funkcji trójkąta w trendzie zasięg ruchu po wybiciu jest równy szerokości formacji odłożonej od miejsca wybicia (jeśli trójkąt jest falą czwartą w impulsie) lub dystansowi, który poprzedził ukształtowanie danej formacji w przypadku kiedy trójkąt jest falą „b” w korekcie „a-b-c”
- trójkąt wznoszący jest jedną z najbardziej pewnych formacji, co oznacza, iż kierunek wybicia jest w zdecydowanej większości przypadków zgodny z kierunkiem ruchu poprzedzającego ukształtowanie tej formacji

- **Trójkąt opadający (descending triangle)**

- trójkąty, to najczęściej sporych rozmiarów formacje, które pojawiają się jako fala „b” w korektach „a-b-c” lub jako fala 4 w impulsach (Elliottowskich piątkach wzrostowych)
- we wnętrzu formacji powinno wystąpić pięć podfal, z których pierwsze cztery powinny posiadać strukturę trójkową
- w zależności od funkcji trójkąta w trendzie zasięg ruchu po wybiciu jest równy szerokości formacji odłożonej od miejsca wybicia (jeśli trójkąt jest falą czwartą w impulsie) lub dystansowi, który poprzedził ukształtowanie danej formacji w przypadku kiedy trójkąt jest falą „b” w korekcie „a-b-c”
- trójkąt opadający jest uważany za najmniej pewną z formacji kontynuacji, co oznacza, iż ruch po wybiciu jest najczęściej krótki lub stosunkowo często wybicie następuje w kierunku odwrotnym do modelu

- **Klin korekcyjny (wedge continuation)**

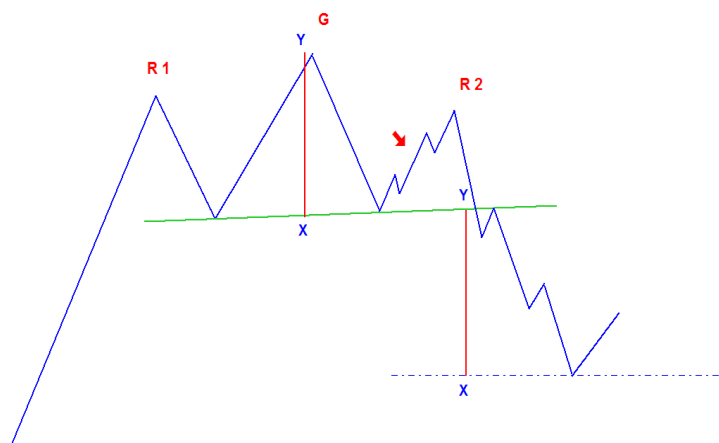

- kliny korekcyjne, to formacje, które mogą wystąpić we wszystkich fazach trendu
- ich wewnętrzna struktura składa się z pięciu ruchów, z których wszystkie powinny być trójkami
- w zależności od położenia w trendzie modelowy zasięg ruchu po wybiciu jest równy ruchowi poprzedzającemu formację (głównie jeśli klin korekcyjny występuje jako pierwsza korekta w nowym trendzie) lub jest równy 61 % ruchu poprzedzającego jeśli klin jest kolejną formacją korekcyjną w obrębie danego trendu

Formacje odwrócenia

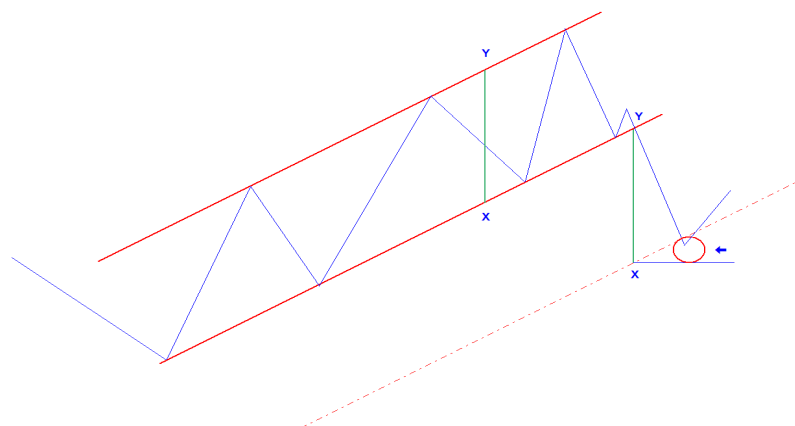
a) odwrócenie trendu wzrostowego

- **Formacja głowy i ramion (Head and shoulders)**

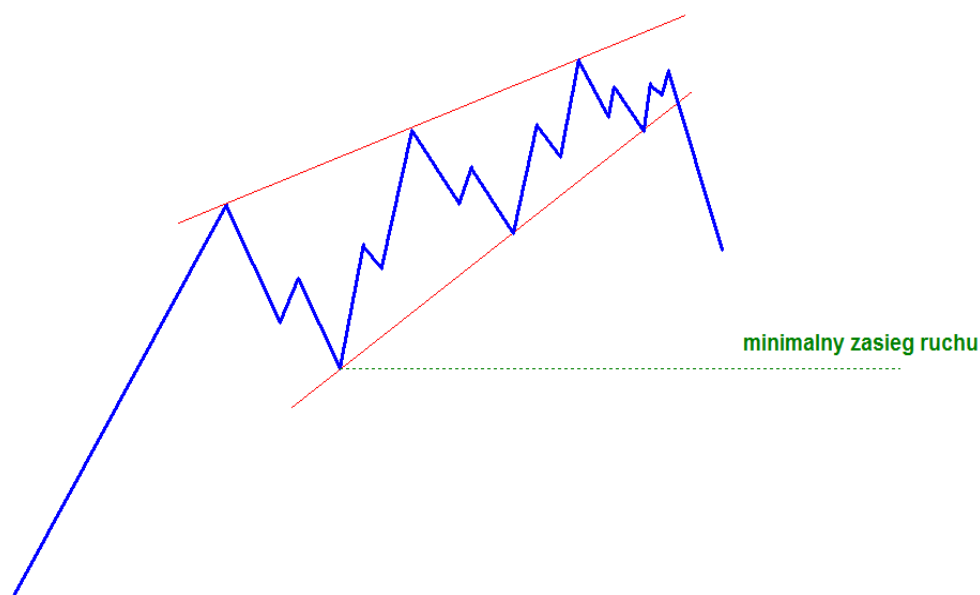
- formacja głowy i ramion stosunkowo rzadko pojawia się na wykresach, choć bardzo dużo osób „widzi ją” niemal w każdej strukturze korekcyjnej (szczególnie w trójkach korekcyjnych)
- formacja ta musi być poprzedzona wyraźnym trendem i najlepiej aby jej prawe ramię było piątką wzrostową
- modelowy zasięg z formacji, to jej wysokość odłożona od miejsca wybicia, choć bardzo często jest to tylko punkt rozpoczęcia większej korekty, po której zakończeniu trend spadkowy jest kontynuowany

- **Kanał wznoszący (channel)**

- Kanały są oczywiście formacjami obrazującymi kształtowanie się danego trendu (w powyższym przypadku wzrostowego), jednak ich pewna identyfikacja jest często możliwa dopiero w jego końcowych fazach. Tym samym inwestowanie w obrębie kanału jest bardzo często rzeczą bardzo problematyczną i najczęściej używa się go jako formacje odwrócenia o dość dobrej skuteczności.
- Zasięg ruchu po wybiciu z kanału mierzy się odkładając w pionie jego szerokość od miejsca wybicia. Inna metoda polega na poprowadzeniu przez ww. punkt zasięgu linii równoległej do dotychczasowego kanału, co tworzy nam strefę zasięgów, którą zaprezentowałem na powyższym wykresie.

- **Klin kończący rosnący (wedge reversal)**

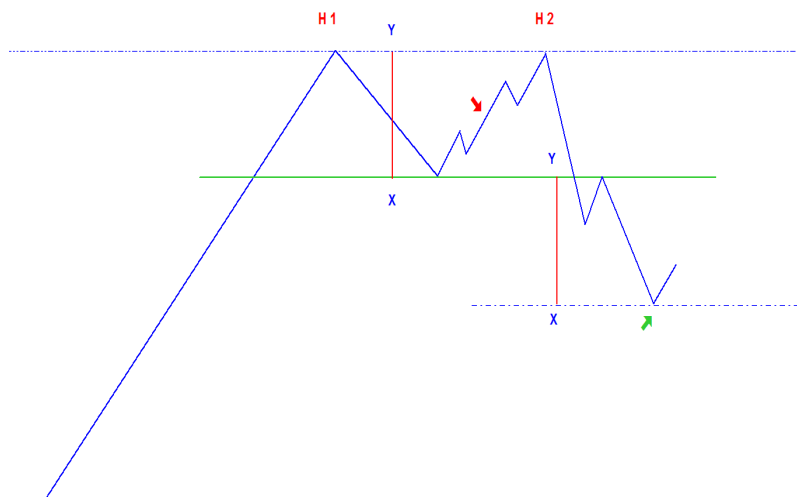

- klin kończący rosnący pojawia się jako fala piąta Elliottowskiego impulsu wzrostowego lub jako fala „b” w korektach „a-b-c”
- wszystkie fale (zarówno te zgodne jak i przeciwne do dotychczasowego trendu) powinny mieć

strukturę korekcyjną (trójki)

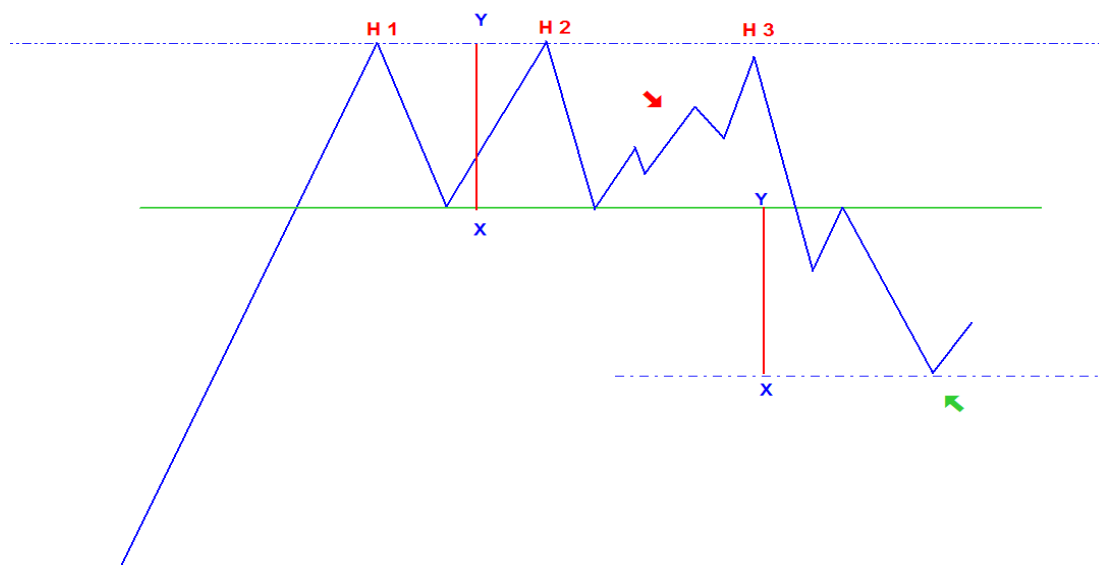
- minimalny zasięg ruchu, który powinien się pojawić po wybiciu z klina kończącego, to poziom na którym znajduje się podstawa formacji

- **Podwójny szczyt (double top)**

- formacja podwójnego szczytu dość rzadko pojawia się na wykresach, choć bardzo dużo osób „widzi ją” szczególnie w początkowych fazach budowania większych korekt (np. prostokątów)
- formacja ta musi być poprzedzona wyraźnym trendem i najlepiej aby jej drugi szczyt był piątką wzrostową
- modelowy zasięg z formacji, to jej wysokość odłożona od miejsca wybicia

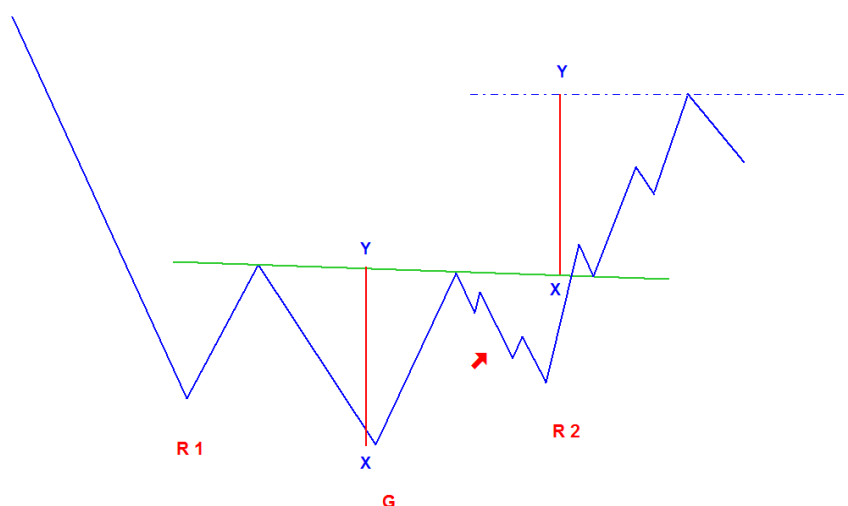
- **Potrójny szczyt (triple top)**

- formacja potrójnego szczytu stosunkowo rzadko pojawia się na wykresach, choć wiele osób myli ją z budującą się formacją większej konsolidacji np. prostokąta
- formacja ta musi być poprzedzona wyraźnym trendem i najlepiej aby jej ostatni szczyt był piątką wzrostową, po którym nastąpi pokonanie jej punktu startowego. Tym samym można powiedzieć, iż formacja potrójnego szczytu jest załamana formacją prostokąta
- modelowy zasięg z formacji, to jej wysokość odłożona od miejsca wybicia, choć bardzo często jest to tylko punkt rozpoczęcia większej korekty, po której zakończeniu trend spadkowy jest kontynuowany

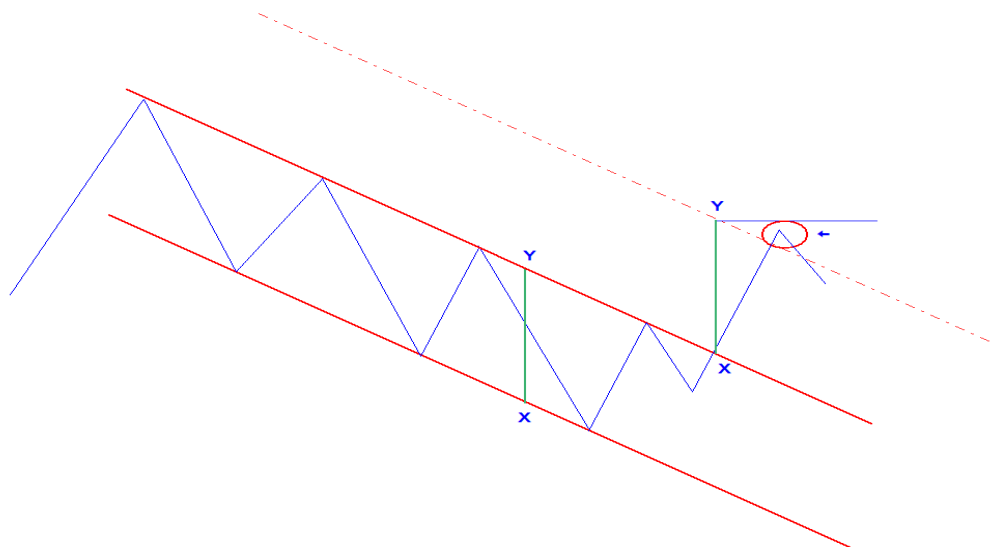
b) odwrócenie trendu spadkowego

- **Odwrócona formacja głowy i ramion (inverse head and shoulders)**

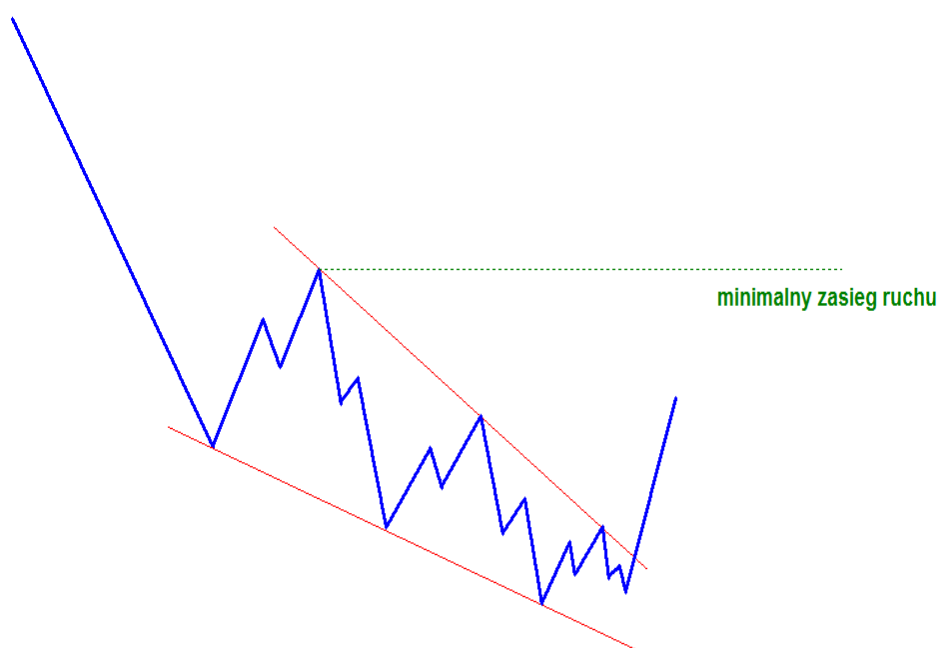

- formacja odwróconej głowy i ramion stosunkowo rzadko pojawia się na wykresach, choć bardzo dużo osób „widzi ją” niemal w każdej strukturze korekcyjnej (szczególnie w trójkach korekcyjnych)
- formacja ta musi być poprzedzona wyraźnym trendem i najlepiej aby jej prawe ramię było piątką spadkową
- modelowy zasięg z formacji, to jej wysokość odłożona od miejsca wybicia, choć bardzo często jest to tylko punkt rozpoczęcia większej korekty, po której zakończeniu trend spadkowy jest kontynuowany

- **Kanał opadający (channel)**

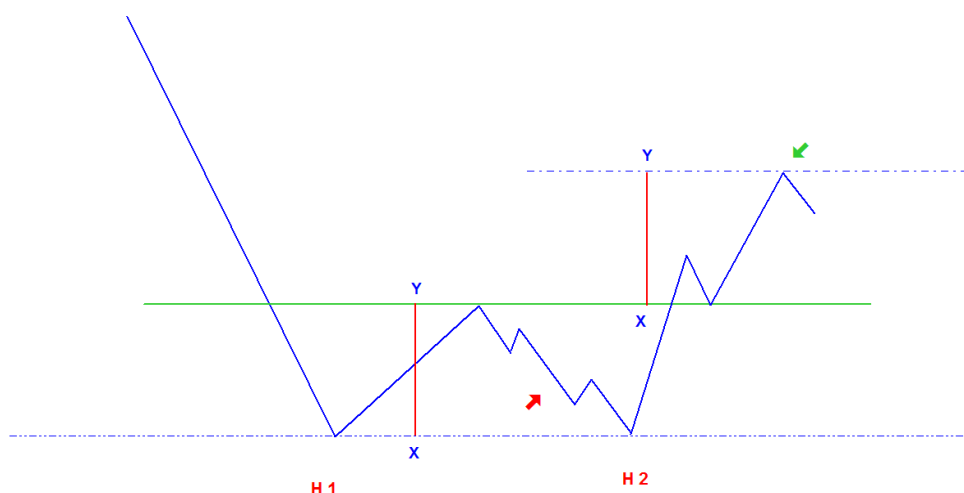

- Kanały są oczywiście formacjami obrazującymi kształtowanie się danego trendu (w powyższym przypadku spadkowego), jednak ich identyfikacja jest często możliwa dopiero w jego końcowych fazach. Tym samym inwestowanie w obrębie kanału jest bardzo często rzeczą bardzo problematyczną i najczęściej używa się go jako formacje odwrócenia o dość dobrej skuteczności.
 - Zasięg ruchu po wybiciu z kanału mierzy się odkładając w pionie jego szerokość od miejsca wybicia. Inna metoda polega na poprowadzeniu przez ww. punkt zasięgu ruchu, linii równoległej do dotychczasowo kanału, co tworzy nam strefę zasięgów, którą zaprezentowałem na powyższym wykresie.
- **Klin kończący opadający (wedge reversal)**

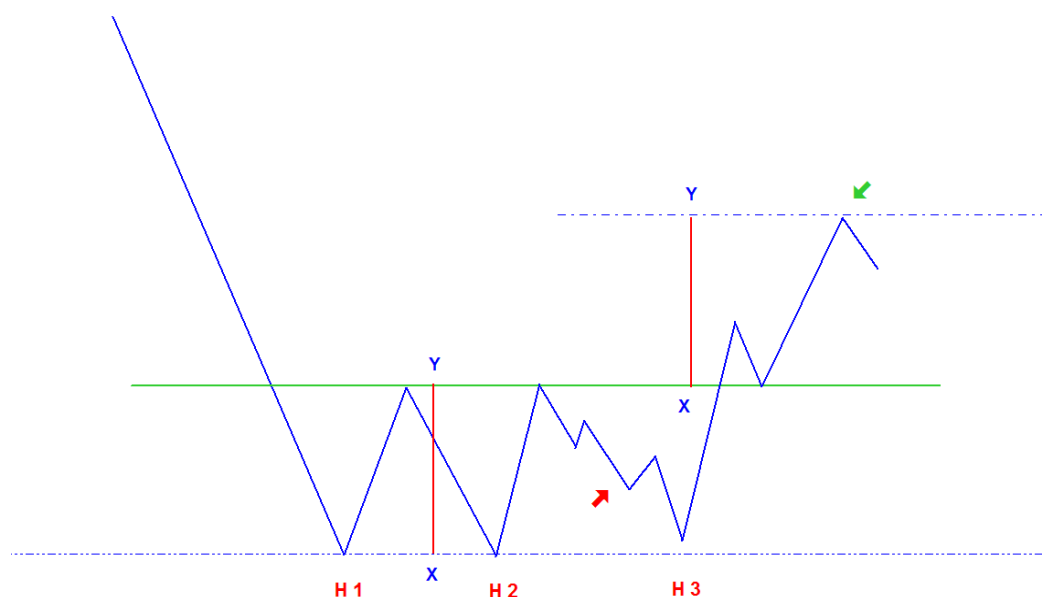
- klin kończący opadający pojawia się jako fala piąta Elliottowskiego impulsu spadkowego lub jako fala „b” w korektach „a-b-c”
- wszystkie fale (zarówno te zgodne jak i przeciwne do dotychczasowego trendu) powinny mieć strukturę korekcyjną (trójki)
- minimalny zasięg ruchu, który powinien się pojawić po wybiciu z klina kończącego, to poziom na którym znajduje się podstawa formacji

- **Podwójne dno (double bottom)**

- formacja podwójnego dna dość rzadko pojawia się na wykresach, choć bardzo dużo osób „widzi ją” szczególnie w początkowych fazach budowania większych korekt (np. prostokątów)
- formacja ta musi być poprzedzona wyraźnym trendem i najlepiej aby jej drugi dołek był piątką spadkową
- modelowy zasięg z formacji, to jej wysokość odłożona od miejsca wybicia

- **Potrójne dno (triple bottom)**

- formacja potrójnego dna stosunkowo rzadko pojawia się na wykresach, choć wiele osób myli ją z budującą się formacją większej konsolidacji np. prostokąta
- formacja ta musi być poprzedzona wyraźnym trendem i najlepiej aby jej ostatni dołek był piątką spadkową po której nastąpi pokonanie jej punktu startowego. Tym samym można powiedzieć, iż formacja potrójnego dna jest załamana formacją prostokąta
- modelowy zasięg z formacji, to jej wysokość odłożona od miejsca wybicia, choć bardzo często jest to tylko punkt rozpoczęcia większej korekty, po której zakończeniu trend spadkowy jest kontynuowany

Tomasz Marek
EFIX Polska